Облік і оподаткування

УДК 005.92:005.3]005.936.3:69

Пилипів Надія Іванівна
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Pylypiv Nadiya
Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Entrepreneurship, Trade and Applied Economics
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
ORCID: 0000-0001-9458-0218

Рудий Микола Володимирович
аспірант кафедри обліку і оподаткування
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Rudyi Mykola
PhD Student of the Department of Accounting and Taxation
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
ORCID: 0009-0003-0982-9130

Сологуб Святослав Ігорович
доктор філософії,
асистент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Solohub Sviatoslav
Doctor of Philosophy (PhD),
Assistant of the Department of Entrepreneurship, Trade and Applied Economics
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
ORCID: 0000-0003-4802-037X

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВЕДЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ЦІЛЕЙ

ORGANIZATION AND CONDUCT OF MANAGERIAL ACCOUNTING OF BUSINESS PROCESSES IN CONSTRUCTION ENTERPRISES TO ACHIEVE MANAGERIAL OBJECTIVES

Анотація. *Вступ.У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти організації й ведення управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств у контексті досягнення управлінських цілей. Обґрунтовано доцільність інтеграції процесного та цільового підходів у системі управлінського обліку з урахуванням специфіки будівельної діяльності, що характеризується тривалими виробничими циклами, багаторівневою організаційною структурою та значною ресурсоємністю.*

Мета. Метою дослідження є розроблення інтегрованої моделі організації та ведення управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств на основі процесного та цільового підходів для досягнення управлінськиих цілей.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів у сфері управлінського обліку та управління будівельними підприємствами, а також практичні дані діяльності будівельних підприємств.

У процесі дослідження застосовувалися системний підхід – для комплексного аналізу організації управлінського обліку та виявлення взаємозв'язків між його складовими; процесний підхід – для дослідження послідовності та взаємодії бізнес-процесів у підприємствах; цільовий підхід – для визначення ключових результатів управлінського обліку та оцінки їх впливу на прийняття рішень

Для виявлення закономірностей розвитку облікових процесів і структурування інформації – методи порівняння та узагальнення, що допомогло зіставити практичні підходи різних підприємств. Метод моделювання для – створення інтегрованої моделі організації та ведення управлінського обліку, яка забезпечує формування релевантної управлінської інформації та підтримує прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень.

Результати .За результатами дослідження виокремлено ключові етапи організації управлінського обліку та встановлено їх взаємозв'язок з основними бізнес-процесами будівельних підприємств. Розроблено інтегровану модель організації та ведення управлінського обліку бізнес-процесів, що забезпечує формування релевантної управлінської інформації, підвищує прозорість витрат і сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Перспективи.У подальших дослідженнях пропонується зосередити увагу на: адаптації моделі під різні типи будівельних підприємств; інтеграції управлінського обліку з цифровими платформами управління бізнес-процесами; удосконаленні методів моделювання та аналізу бізнес-процесів для підвищення точності управлінських рішень, що дозолить підвищити ефективність управління будівельними підприємствами та сприятиме впровадженню сучасних цифрових інструментів у їх практику управління.

Ключові слова: *управлінський облік, організація обліку, бізнес-процеси, будівельні підприємства, процесний підхід, управлінські рішення, інтегрована модель.*

Summary. *Introduction. The article examines the theoretical and practical aspects of organizing and conducting managerial accounting of business processes in construction enterprises in the context of achieving management*

objectives. The feasibility of integrating process-oriented and goal-oriented approaches within the managerial accounting system is substantiated, taking into account the specifics of construction activities, which are characterized by long production cycles, multi-level organizational structures, and significant resource intensity.

Purpose. The aim of the research is to develop an integrated model for organizing and conducting managerial accounting of business processes in construction enterprises based on process-oriented and goal-oriented approaches to achieve managerial objectives.

Materials and Methods. The research materials included scientific works of domestic and foreign authors in the field of managerial accounting and construction enterprise management, as well as practical data from the activities of construction companies. In the course of the study, a systemic approach was applied to comprehensively analyze the organization of managerial accounting and identify interconnections between its components, a process-oriented approach was used to examine the sequence and interaction of business processes within enterprises, and a goal-oriented approach was applied to determine key managerial accounting outcomes and assess their impact on decision-making. Comparison and generalization methods were employed to identify patterns in the development of accounting processes and to structure information, which allowed the practical approaches of different enterprises to be compared, and modeling methods were used to develop an integrated model of organizing and conducting managerial accounting, which ensures the formation of relevant managerial information and supports strategic and operational decision-making.

Results. The study identified the key stages in organizing managerial accounting and established their interconnections with the main business processes of construction enterprises. An integrated model for organizing and conducting managerial accounting of business processes was developed, which

ensures the formation of relevant managerial information, increases cost transparency, and facilitates informed managerial decisions.

Perspectives. In future research, it is suggested to focus on adapting the model for different types of construction enterprises, integrating managerial accounting with digital business process management platforms, and improving methods of modeling and analyzing business processes to enhance the accuracy of managerial decisions, which will increase the efficiency of construction enterprise management and contribute to the implementation of modern digital tools in their management practices.

Key words: *managerial accounting, accounting organization, business processes, construction enterprises, process-oriented approach, managerial decisions, integrated model.*

Постановка проблеми. Незважаючи на зростання ролі управлінського обліку в системі управління будівельними підприємствами, організація та ведення його на практиці часто не забезпечують належної відповідності сформованих інформаційних потоків потребам управління бізнес-процесами. Це зумовлено переважанням функціонально-орієнтованих підходів до обліку, фрагментарністю управлінської інформації та недостатнім рівнем інтеграції управлінського обліку з управлінськими цілями бізнес-процесів, що, відповідно, знижує можливості використання облікових даних для досягнення управлінських цілей, зокрема підвищення ефективності витрат, контролю виконання будівельних робіт та обґрунтування управлінських рішень [13–15].

Особливої актуальності зазначена проблема набуває з огляду на специфіку будівельної діяльності, яка характеризується тривалими виробничими циклами, застосуванням довгострокових контрактів та наявністю значної кількості взаємопов'язаних бізнес-процесів. За таких умов відсутність цілісного інтегрованого підходу, що поєднує процесну та

цільову орієнтацію в організації управлінського обліку, ускладнює формування релевантної, своєчасної та аналітично структурованої інформації, необхідної для оцінювання результативності бізнес-процесів і прийняття ефективних управлінських рішень.

У зв'язку з цим постає проблема обґрунтування доцільності застосування інтегрованого підходу до організації та ведення управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств, який реалізується через відповідну модель управлінського обліку та забезпечує інтеграцію облікової інформації з управлінськими цілями, сприяючи підвищенню ефективності діяльності підприємств у цілом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти управлінського обліку як інформаційної основи управління підприємством, що забезпечує своєчасне отримання достовірної інформації для прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень, широко представлені у працях зарубіжних і вітчизняних учених. У наукових дослідженнях підкреслюється, що управлінський облік є не лише інструментом фіксації господарських операцій, а комплексною інформаційною системою, яка інтегрує дані про ресурси, витрати та результати діяльності з цілями управління підприємством.Зокрема, R. H. Garrison, E. W. Noreen та P. C. Brewer акцентують увагу на тому, що управлінський облік формує релевантну інформацію для планування, контролю й оцінки ефективності діяльності підприємства, забезпечуючи підтримку управлінських рішень на різних рівнях управління [1, с. 45–78]. Подібну позицію поділяють C. T. Horngren, S. M. Datar та M. V. Rajan, які визначають управлінський облік як інтегровану систему управлінської інформації, спрямовану на забезпечення прийняття обґрунтованих рішень у межах стратегічного та оперативного управління [2, с. 12–25].

K. Drury підкреслює стратегічну спрямованість управлінського обліку та його значення для оцінювання результативності діяльності підприємства

через систему бюджетування, аналізу відхилень і контролю витрат [3, с. 210–273].

Вагомий внесок у розвиток процесного підходу до управління підприємством зробили R. S. Kaplan та D. P. Norton, які обґрунтували доцільність поєднання управлінського обліку з системою стратегічного управління та оцінювання результативності бізнес-процесів. Автори наголошують на необхідності інтеграції облікової інформації для підвищення конкурентоспроможності підприємств і досягнення стратегічних цілей [4, с. 102–115]. B. H. Maskell розглядає управлінський облік крізь призму стратегії управління витратами, у якій бізнес-процеси виступають ключовими об'єктами аналізу ефективності діяльності підприємства [5, с. 56–89]. J. K. Shank та V. Govindarajan підкреслюють, що облік витрат за окремими бізнес-процесами дозволяє не лише здійснювати контроль витрат, а й інтегрувати облікову інформацію у стратегічні управлінські рішення підприємства [6, с. 101–134].

У вітчизняній науковій літературі управлінський облік розглядається як важлива складова системи управління підприємством, що потребує адаптації до галузевих особливостей і національних умов господарювання. Зокрема, О. Панченко трактує управлінський облік як елемент інформаційного забезпечення управління, який повинен бути орієнтований на практичні потреби менеджменту та враховувати специфіку діяльності підприємства [7, с. 33–42]. Ю. І. Кузьмінський підкреслює роль управлінського обліку як інформаційного середовища, що забезпечує потреби стратегічного управління та сприяє підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень [8, с. 2–4].

Дослідження, присвячені організації обліку в будівельній галузі, свідчать про те, що специфіка будівельних підприємств – довготривалість виробничих циклів, значна матеріаломісткість, багаторівнева структура бізнес-процесів – зумовлює необхідність застосування спеціалізованих

підходів до організації управлінського обліку.Так, О. В. Павелко, І. І. Власюк та Д. О. Попчук зазначають, що управлінський облік будівельних підприємств має бути адаптований до галузевих особливостей і забезпечувати формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень [9, с. 103–111]. Н. І. Пилипів та В. М. Мотиль підкреслюють, що саме належна організація управлінського обліку створює інформаційну базу для прийняття управлінських рішень щодо розвитку будівельних підприємств та підвищення їх ефективності [10, с. 146–156]. При цьому низка дослідників зазначає, що взаємоузгодженість організації управлінського обліку з розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства є важливою умовою досягнення поставлених цілей [11, с. 690–693].

У зарубіжних дослідженнях E. Y. Mammadov та A. A. Mekhraliyeva акцентують увагу на необхідності врахування глобальних ринкових тенденцій у процесі управління бізнес-процесами для підвищення конкурентоспроможності підприємств [12, с. 32–36].

Окрему увагу в наукових працях приділено процесному підходу до управління підприємством. Так, О. М. Криворучко та Є. К. Токарєв наголошують, що стратегічне управління бізнес-процесами має базуватися на встановленні чітких і вимірюваних цілей для кожного процесу, що сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства через їх оптимізацію [13, с. 9–20]. Дослідники також зазначають, що впровадження процесного підходу сприяє підвищенню ефективності діяльності та оптимізації бізнес-процесів підприємства [14, с. 5–7]. О. М. Криворучко та Ю. О. Сукач підкреслюють, що управління бізнес-процесами доцільно розглядати не лише в контексті реалізації стратегії розвитку підприємства, а й з урахуванням досягнення операційних цілей, визначених керівництвом, що є важливою умовою забезпечення конкурентоспроможності [15, с. 75–82].

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел свідчить про наявність значного теоретичного доробку у сфері управлінського обліку та процесного управління. Водночас питання інтеграції управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств у контексті досягнення управлінських цілей залишаються недостатньо дослідженими, зокрема в частині поєднання процесного та цільового підходів у системі управлінського обліку, орієнтованій на практичні інформаційні потреби менеджменту. Саме це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у даному напрямі.

Формування цілей статті. Метою статті є обґрунтування доцільності інтеграції процесного та цільового підходів в організації та веденні управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств, а також формування інтегрованої моделі такого обліку для досягнення управлінських цілей.

Виклад основного матеріалу. Аналіз зарубіжних і вітчизняних джерел свідчить про існування двох концептуально відмінних, проте взаємодоповнювальних підходів до управління бізнес-процесами підприємства – процесного та цільового [12–13]. Кожен із них формує власну логіку управління та визначає специфічні вимоги до інформаційного забезпечення, включно з системою управлінського обліку.

Сутність процесного підходу полягає у розгляді бізнес-процесу як впорядкованої сукупності взаємопов'язаних операцій і дій, спрямованих на перетворення ресурсів у кінцевий результат, цінний для замовника. Основна увага приділяється ідентифікації, моделюванню та регламентації бізнес-процесів, визначенню їх меж, входів і виходів, відповідальних осіб та показників результативності. Процесний підхід орієнтований на вдосконалення організаційної структури та ефективне оперативне управління, результатом якого є створення продуктів або послуг, цінних для всіх категорій споживачів.

Цільовий підхід, у свою чергу, орієнтований на досягнення стратегічних і оперативних цілей підприємства шляхом раціонального використання ресурсів, оцінки результативності діяльності та контролю ключових показників ефективності. Умежах цього підходу бізнес-процеси розглядаються як інструменти реалізації визначених цілей, а управлінський облік забезпечує формування аналітичної інформації про взаємозв'язок витрат, результатів та управлінських цілей через систему показників ефективності та бюджетування.

Оскільки ізольоване застосування будь-якого із підходів обмежує можливості управління, доцільним є їх інтегрування у системі управлінського обліку бізнес-процесів будівельних підприємств**.** Така інтеграція дозволяє поєднати деталізацію інформації за окремими бізнес-процесами з орієнтацією на досягнення стратегічних та оперативних цілей, підвищує обґрунтованість управлінських рішень, сприяє раціональному використанню ресурсів і своєчасному виконанню планових показників. Синергія зазначених підходів створює підґрунтя для підвищення результативності управління будівельними підприємствами в цілому.

На рис. 1 представлено концептуальну модель інтеграції процесного та цільового підходів у системі управлінського обліку бізнес-процесів будівельного підприємства. Ця модель ілюструє взаємозв'язок бізнес-процесів, інформаційних потоків та управлінських цілей і слугує основою для організації та ведення обліку на практиці.

Ефективність управлінського обліку в межах окремих бізнес-процесів будівельного підприємства проявляється через забезпечення планування, контролю та аналізу витрат і результатів у процесах постачання, виробництва, збуту та інвестиційної діяльності, що створює інформаційну основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

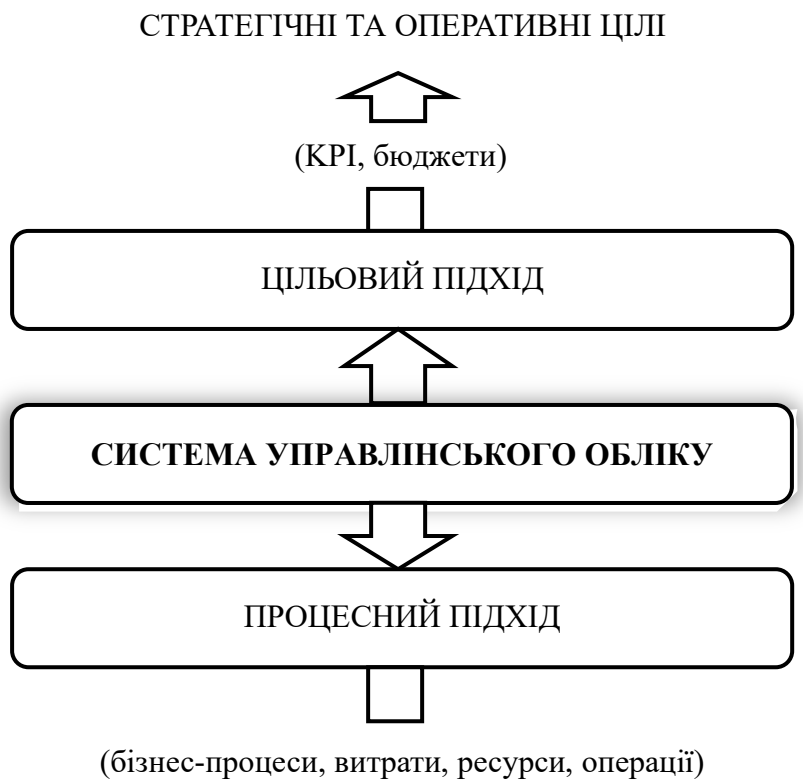

Рис. 1. Концептуальна модель інтеграції процесного та цільового підходів у системі управлінського обліку бізнес-процесів будівельного підприємства

Джерело: авторська розробка

Реалізація моделі інтеграції підходів потребує чіткої структуризації системи управлінського обліку.

Дослідження показує, що організацію та ведення управлінського обліку бізнес-процесів доцільно розглядати як взаємопов'язану систему, у якій:

- класифікація бізнес-процесів визначає об'єкти управлінського обліку;

- організація управлінського обліку бізнес-процесів визначає структуру та умови його функціонування;

- стадії облікового процесу забезпечують практичну реалізацію збору, обробки та узагальнення інформації.

Для забезпечення системності управлінського обліку бізнес-процесів будівельного підприємства доцільним є використання їх класифікації на

основні, допоміжні, процеси розвитку та процеси управління**,** що дозволяє структурувати облікову інформацію відповідно до функціонального призначення бізнес-процесів та забезпечити її узгодженість із управлінськими цілями підприємства. Застосування класифікації бізнес-процесів будівельного підприємства дозволяє визначити, які процеси потребують облікового покриття, які показники контролювати та які ресурси відстежувати**.** Відповідно, класифікація бізнес-процесів визначає, «що саме слід обліковувати», створюючи основу для побудови цілісної системи управлінського обліку. Чітка класифікація бізнес-процесів та її інтеграція із системою управлінського обліку дозволяє підвищити прозорість управління та скоротити час на прийняття рішень, що особливо актуально для будівельних проектів із тривалим циклом виконання робіт [7].

Вимога забезпечення системності управлінського обліку бізнес-процесів на будівельних підприємствах передбачає розгляд його організації як послідовності шести технологічно завершених етапів, які формують цілісну систему інформаційного забезпечення управління бізнес-процесами та поєднують процесний і цільовий підходи. Кожен із цих підходів виконує визначену функцію у формуванні управлінської інформації та забезпечує підтримку прийняття рішень на різних рівнях управління (рис 2.)

Для забезпечення системності управлінського обліку бізнес-процесів будівельного підприємства доцільно виділити шість технологічно завершених етапів, які формують цілісну систему інформаційного забезпечення управління та поєднують процесний і цільовий підходи:

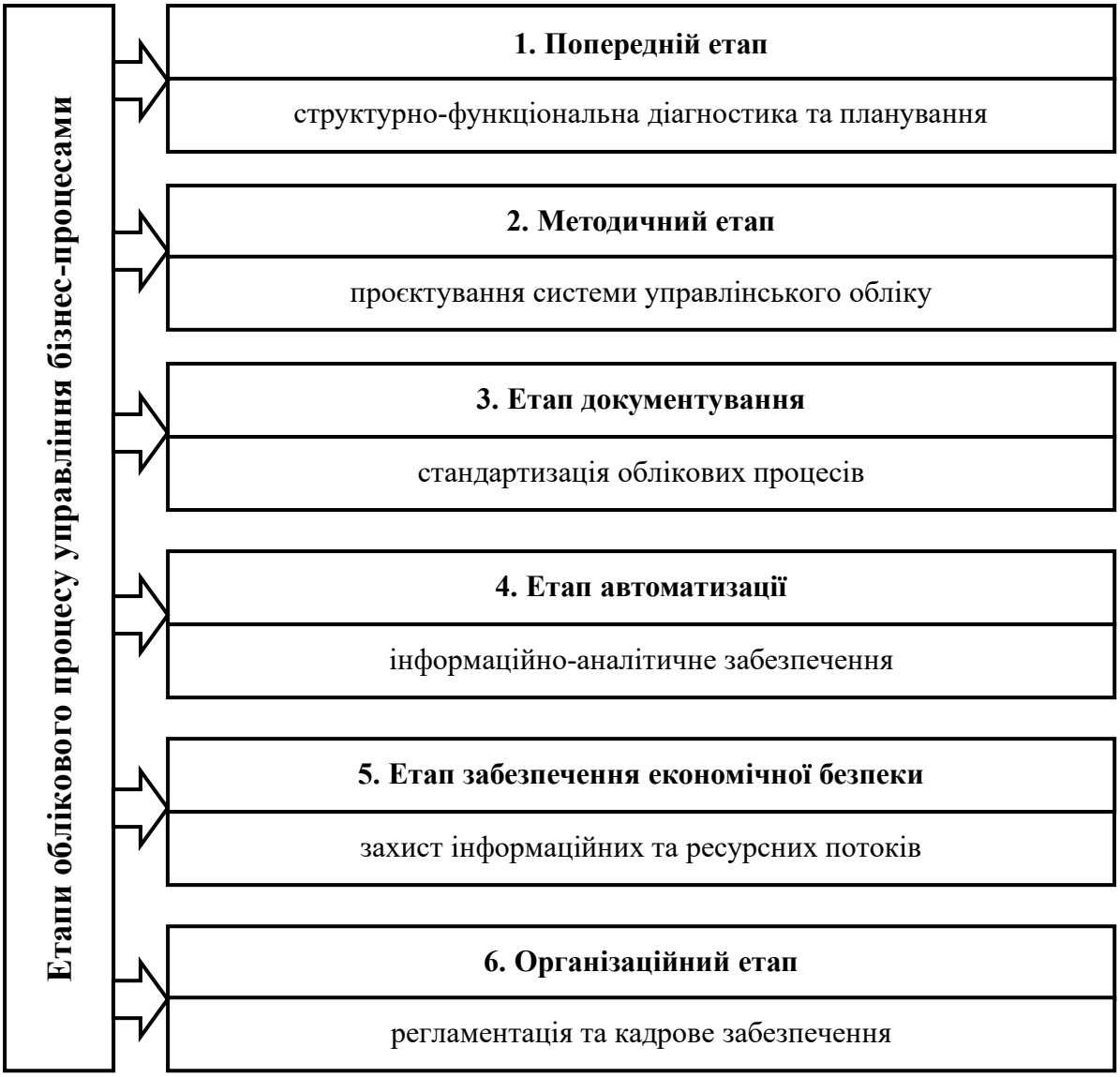

Рис. 2. Етапи організації управлінського обліку бізнес-процесів

Джерело: авторська розробка

1. Попередній етап (структурно-функціональна діагностика та планування). На цьому етапі здійснюється аналіз організаційної та виробничої структури підприємства, вивчення технологічних процесів та оцінка існуючої системи управлінського обліку, ідентифікація центрів відповідальності та ключових показників контролю. Формуються бюджетні орієнтири діяльності підприємства: бюджети будівельних проектів, кошториси, норми витрат матеріалів, трудових і фінансових ресурсів.

2. Методичний етап (проєктування системи управлінського обліку). На основі аналітичних результатів попереднього етапу визначаються класифікація витрат за бізнес-процесами та центрами відповідальності, склад і структура статей калькулювання, оптимальні методи обліку та калькулювання, система показників ефективності та методика аналізу відхилень, план рахунків та форми управлінської звітності. Результатом цього етапу є методично обґрунтована структура управлінського обліку, готова до впровадження документальних та автоматизованих процедур.

3. Етап документування (стандартизація облікових процесів**).** Формуються первинні документи та регістри аналітичного обліку, визначається порядок записів, організовується документообіг між центрами відповідальності. Це забезпечує своєчасну фіксацію даних та узгодження інформації для прийняття управлінських рішень.

4. Етап автоматизації (інформаційно-аналітичне забезпечення**).** Результати документування інтегруються з комп'ютерними системами управлінського обліку: впроваджуються програмні рішення, узгоджується інформація автоматизованого фінансового та управлінського обліку, формуються бюджети та звіти центрів відповідальності, інтегруються бізнес-планування та оцінка ефективності бізнес-процесів. Результатом є оперативна інформаційна платформа для підтримки стратегічних і поточних управлінських рішень.

5. Етап забезпечення економічної безпеки (захист інформаційних та ресурсних потоків). Включає встановлення правил доступу до конфіденційної інформації, визначення відповідальності за її розголошення, захист комунікацій між підрозділами та інформаційних систем управлінського обліку. Це гарантує цілісність і конфіденційність управлінських даних.

6. Організаційний етап (регламентація та кадрове забезпечення). На завершальному етапі впроваджується організаційна структура обліку:

внутрішні положення, посадові інструкції, регламенти документообігу, структура бухгалтерської служби, підвищення кваліфікації та мотивація персоналу, організація архівування документів. Це забезпечує стабільне функціонування управлінського обліку як інструмента реалізації стратегічних і оперативних цілей підприємства. У межах зазначених етапів реалізується обліковий процес, що включає три ключові стадії:

1. Первинна стадія. Фіксує господарські операції, що відображають фактичний перебіг бізнес-процесів підприємства. На цій стадії формується первинна інформація на основі накладних, актів приймання виконаних робіт, договорів та інших документів, які підтверджують використання ресурсів і виконання зобов'язань. Первинний облік забезпечує інформаційний зв'язок між реальними бізнес-процесами та системою управлінського обліку.

2. Поточна стадія. Передбачає обробку та систематизацію зібраних даних, їх групування за бізнес-процесами, проектами, центрами відповідальності та видами ресурсів. Це дозволяє структурувати інформацію та створює основу для подальшого аналізу.

3. Підсумкова стадія. Узагальнює інформацію та формує управлінську звітність, що забезпечує оцінку ефективності діяльності та підтримку стратегічних і оперативних рішень. На цій стадії здійснюється порівняння фактичних і планових показників, виявлення відхилень, аналіз причин їх виникнення та оцінка впливу на досягнення управлінських цілей. Ця стадія є ключовою з точки зору інтеграції процесного та цільового підходів.

На основі інтегрованого підходу до управління ключовими бізнес-процесами розроблено інтегровану модель організації та ведення управлінського обліку, яка забезпечує узгодженість усіх елементів системи та створює передумови для ефективного прийняття стратегічних і оперативних рішень на будівельному підприємстві. (рис. 3).

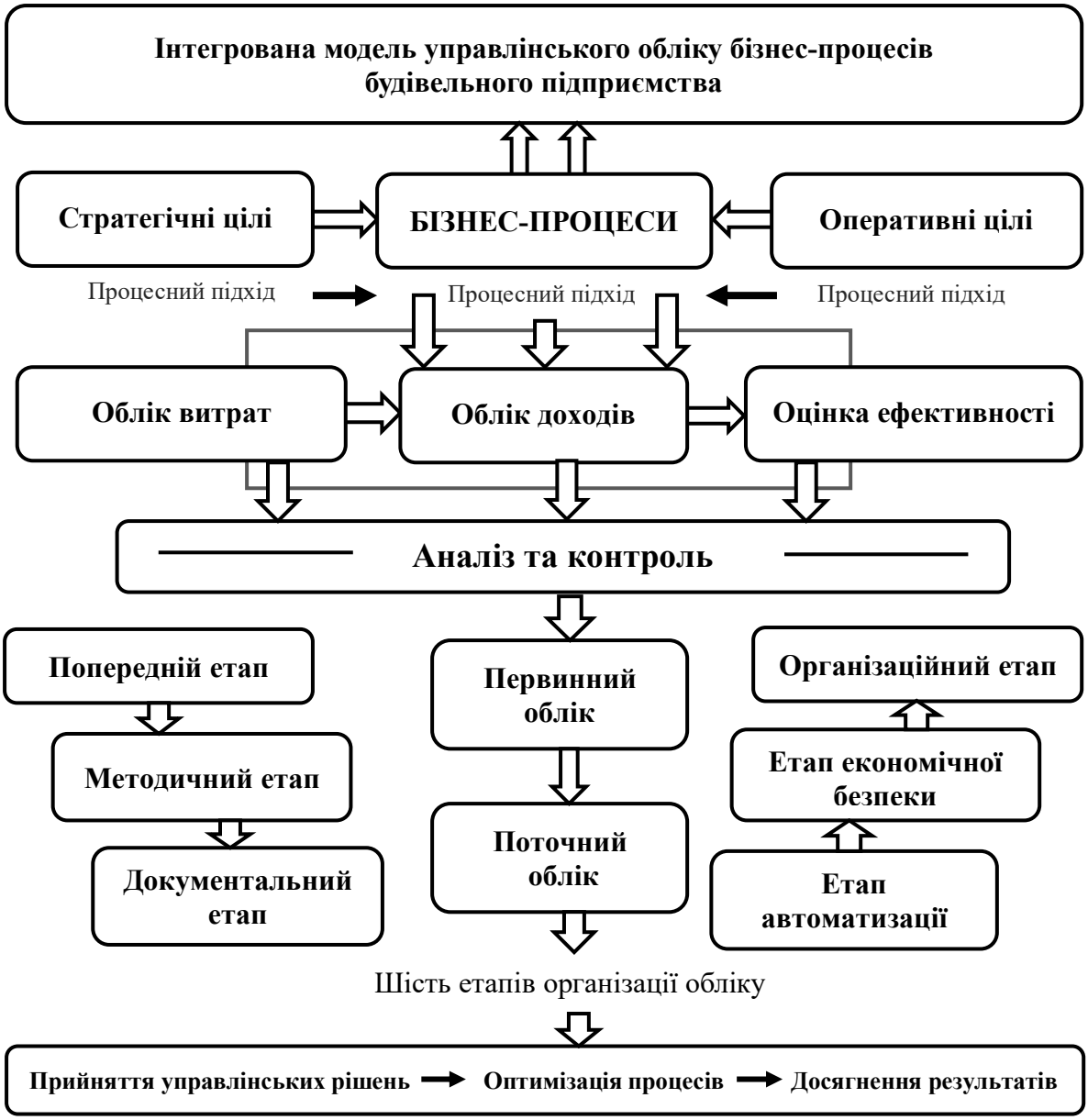

Рис. 3. Інтегрована модель організації та ведення управлінського обліку бізнес процесів будівельного підприємства

Джерело: авторська розробка

Вона забезпечує системний збір, обробку та узагальнення управлінської інформації, контроль ключових бізнес-процесів і підвищує прозорість витрат та результатів діяльності, створюючи основу для своєчасної підтримки стратегічних і оперативних управлінських рішень.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Запропонована інтегрована модель управлінського обліку на будівельних підприємствах

України забезпечує взаємозв'язок бізнес-процесів, етапів організації обліку та стадій облікового процесу. Вона формує системну основу для збору, обробки та узагальнення інформації, підвищує прозорість витрат і результатів діяльності та забезпечує своєчасну підтримку стратегічних і оперативних управлінських рішень.

Модель реалізується через шість ключових етапів організації обліку – попередній, методичний, документування, автоматизації, економічна безпека та організаційний – і три стадії облікового процесу, що визначають технологічний цикл підготовки та обробки інформації. Це дозволяє ефективно контролювати бізнес-процеси, оптимізувати ресурси та підвищувати ефективність управління.

Практичне застосування моделі дає змогу:

- підвищити точність і своєчасність управлінської звітності;
- оптимізувати витрати матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- забезпечити прозорість та контроль за досягненням стратегічних і оперативних цілей;
- підвищити конкурентоспроможність підприємства.

Впровадження науково обґрунтованої моделі управлінського обліку забезпечує системність, прогнозованість і ефективність діяльності будівельних підприємств, сприяє досягненню управлінських цілей та сталому розвитку галузі, відкриваючи перспективи для подальших досліджень у сфері вдосконалення управлінського обліку.

Література

1. Garrison R. H., Noreen E. W., Brewer P. C. Managerial Accounting (15th ed.). McGraw Hill Education. 2013/2014. 800 p.
2. Horngren C.T., Datar S.M., Rajan M.V. Cost Accounting: A Managerial Emphasis. 15th ed. Pearson, Boston. 2015. 938 p.

3. Drury C. Management and Cost Accounting. 11th ed. Cengage Learning, Andover, 2021. 876 p.

4. Kaplan R.S., Norton D.P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Harvard Business School Press. Boston, 1996.

5. Maskell B. H. Performance Measurement for World Class Manufacturing. Productivity Press, 1999.

6. Shank J. K., Govindarajan V. Strategic Cost Management: The New Tool for Competitive Advantage. New York: Free Press, 1993.

7. Панченко О. Місце та роль управлінського обліку в системі загального обліку. *Облік і фінанси, Інститут обліку та фінансів*. 2018. № 3. С. 75-82.

8. Kuzminskyi I. A., Rizvanli M. B. Managerial accounting system as information environment of strategic management. *Незалежний аудитор*. 2018. № 23. С. 2-8.

9. Pavelko O.V., Vlasiuk I.I., Popchuk D.O. Management accounting of construction enterprises: characteristic features of organization and conduction. *Visnyk NUWEE, Серія «Економічні науки»*. 2022. № 2(98). С. 200-217.

10. Пилипів Н.І., Мотиль В.М.Організація управлінського обліку у формуванні інформаційної бази забезпечення розвитку будівельних підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2017. Т. 1, Вип. 13. С. 146-156.

11. Пилипів Н. І., Івасишин М. О., П'ятничук І. Д. Взаємоузгодженість організації управлінського обліку із розвитком інвестиційного потенціалу будівельного підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2018. Вип. 21. С. 689-696.

12. Mammadov E. Y., Mekhraliyeva A. A. Управління бізнес процесами (тенденції світового ринку та стратегії великих гравців). *Економіка і регіон.* 2020. (2(77)). С. 32-36.

13. Криворучко О. М., Токарєв Є. К. Стратегічне управління бізнес процесами підприємства: сутність та основні положення. *Економіка транспортного комплексу.* 2024. (44). С.7-24.

14. Козенков Д. Є., Альошина Т. В., Гайдук І. В. Процесний підхід до управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. С. 1-7.

15. Криворучко О.М., Сукач Ю.О. Оперативне управління бізнес-процесами автотранспортних підприємств. *Економіка транспортного комплексу*. 2018. (32). С. 75-96.

References

1. Garrison, R. H., Noreen, E. W., & Brewer, P. C. (2014). *Managerial accounting* (15th ed.). McGraw-Hill Education.

2. Horngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2015). *Cost accounting: A managerial emphasis* (15th ed.). Pearson.

3. Drury, C. (2021). *Management and cost accounting* (11th ed.). Cengage Learning.

4. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: Translating strategy into action*. Harvard Business School Press.

5. Maskell, B. H. (1999). *Performance measurement for world class manufacturing*. Productivity Press.

6. Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1993). *Strategic cost management: The new tool for competitive advantage*. Free Press.

7. Panchenko, O. (2018). Mistse ta rol upravlinskoho obliku v systemi zahalnoho obliku. *Oblik i finansy*, (3), 75–82 [in Ukrainian].

8. Kuzminskyi, I. A., & Rizvanli, M. B. (2018). Managerial accounting system as information environment of strategic management. *Nezalezhnyi audytor*, (23), 2–8 [in Ukrainian].

9. Pavelko, O. V., Vlasiuk, I. I., & Popchuk, D. O. (2022). Management accounting of construction enterprises: Characteristic features of organization and

conduction. *Visnyk NUWEE. Seriia "Ekonomichni nauky"*, (2(98)), 200–217 [in Ukrainian].

10. Pylypiv, N. I., & Motyl, V. M. (2017). Orhanizatsiia upravlinskoho obliku u formuvanni informatsiinoi bazy zabezpechennia rozvytku budivelnykh pidpryiemstv. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 13(1), 146–156 [in Ukrainian].

11. Pylypiv, N. I., Ivasyshyn, M. O., & Piatnychuk, I. D. (2018). Vzaiemouzghodzhenist orhanizatsii upravlinskoho obliku iz rozvytkom investytsiinoho potentsialu budivelnoho pidpryiemstva. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, (21), 689–696 [in Ukrainian].

12. Mammadov, E. Y., & Mekhraliyeva, A. A. (2020). Upravlinnia biznes protsesamy (tendentsii svitovoho rynku ta stratehii velykykh hravtsiv). *Economics and Region*, (2(77)), 32–36 [in Ukrainian].

13. Kryvoruchko, O. M., & Tokariev, Ye. K. (2024). Stratehichne upravlinnia biznes protsesamy pidpryiemstva: Sutnist ta osnovni polozhennia. *Ekonomika transportnoho kompleksu*, (44), 7–24 [in Ukrainian].

14. Kozenkov, D. Ie., Aloshyna, T. V., & Haiduk, I. V. (2022). Protsesnyi pidkhid do upravlinnia pidpryiemstvom. *Ekonomika ta suspilstvo*, (38), 1–7 [in Ukrainian].

15. Kryvoruchko, O. M., & Sukach, Yu. O. (2018). Operatyvne upravlinnia biznes-protsesamy avtotransportnykh pidpryiemstv. *Ekonomika transportnoho kompleksu*, (32), 75-96 [in Ukrainian].